

Dr. FUTÓ JÓZSEF főiskolai adjunktus:

EGER SZÉLVISZONYAI

Az ábrákat rajzolta: Kiss István tanársegéd

A szél eredete mindig légnyomáskülönbségre vezethető vissza. A nagykiterjedésű légnyomási képződmények okozta légáramlásokat a földfelszín anyaga és a domborzat helyileg befolyásolja, sőt ezek a hatások akkor is idézhetnek elő helyi szeleket, ha nagyméretűben légnyomáskülönbség nem is áll fenn. A szél irányát és sebességét az országos méretekben fennálló légnyomáskülönbség szabja meg. A helyi viszonyok ezeket hol pozitív, hol negatív irányban módosíthatják.

Más kérdés azután az anticiklonális és helyi szelek együtteséből adódó szélirány és sebesség megfigyelése és mérése. Éppen ennek az éghajlati elemnek a pontos megfigyelése és mérése rendkívül nehéz a műszer felállításától és a megfigyelő személyétől függően. Mindenki előtt világos, hogy más adatot fog mutatni a város belterületén felállított, vagy a nyílt terepen lévő állomás szélzászlója. A szél lökéses természetéből következik, hogy a terminusokban leolvasott adatok nem adják a teljes valóságot. Egerben a szél irányát és sebességét regisztráló műszer nincs és nem is volt. Így csupán a napi háromszori megfigyelésekre vagyunk utalva.

Még komplikáltabb a helyzet a szélcsend elbírálásánál és ez az évek folyamán nem történt egységesen. Az 1901—1902— és 1903. években a Meteorológiai Intézet évkönyve szerint egyszer sem volt szélcsend Egerben. (Ez egyáltalán nem valószínű). Ugyanakkor 1937-ben 407 megfigyelési alkalommal jelentettek szélcsendet. (Ez a másik véglet). Honnan származtak s származnak ezek a nagy kilengések, amelyek a laikusnak is azonnal szembetűnnek? Onnan, hogy a század fordulója körül olyan megfigyelő működött, aki arra az álláspontra helyezkedett, hogy abszolút szélcsend nincs vagy csak nagyon ritka esetben fordul elő. A 30-as években levő megfigyelők pedig minden olyan esetet szélcsendnek jelentettek, amikor a műszer nyomólapjának kibillenése nem érte el az egyes fokozatot.

Az elmondottakból következik, hogy a hőmérséklethez és a csapadékhoz hasonló pontos összehasonlítást a szélnél nem tudunk tenni. Eger állomás esetében 55 évre visszamenőleg csak a szélirányok vannak meg. Azok is hézagosan, mert 6 év szélirány adatai részben háborús (1918—19, 1944—45), részben egyéb okok miatt (1949—1950) hiányoznak.

A szélirányok gyakoriságát az összes szélirányok és szélcsendek előfordulásának a %-ában szokták megadni, úgy, hogy az összes szélirányt és szélcsendet együttesen 100%-nak veszik. Amelyik szélirány (szélcsend) %-a a legmagasabb érték, az az uralkodó szélirány. A szélirányok gyakorisága eloszlását az egyes táblázat mutatja be. A szélirányok jelzése itt a következő: N = észak, NE = északkelet, E = kelet, SE = délkelet, S = dél, SW = délnyugat, W = nyugat, NW = északnyugat. (I. táblázat).

I. TÁBLÁZAT

Eger szélirány gyakoriságai 1901—1955 között

Év	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	Szélcsend
1901	28,0	10,6	10,3	14,7	16,2	8,5	9,6	2,1	0 %
1902	38,7	10,2	9,4	4,7	13,2	6,6	14,3	2,9	0
1903	25,1	12,1	18,4	4,8	11,5	5,1	20,8	2,2	0
1904	29,1	9,5	14,0	9,7	8,9	6,0	15,3	7,2	0,3
1905	22,5	7,1	13,2	7,1	12,6	6,9	14,1	15,6	0,9
1906	26,3	6,5	10,7	8,7	9,9	8,9	11,4	17,1	0,5
1907	20,4	6,1	13,8	9,5	7,8	7,6	15,1	18,6	1,1
1908	15,1	10,5	13,2	10,1	7,3	11,2	12,8	19,2	0,6
1909	16,9	7,4	10,7	11,0	9,3	12,1	14,8	15,1	2,6
1910	13,6	8,9	11,5	10,9	8,9	7,5	14,5	15,3	8,9
1911	15,6	9,5	5,3	5,6	2,7	4,9	15,9	15,3	25,2
1912	11,5	5,9	4,6	2,5	1,3	3,4	12,8	13,9	44,1
1913	11,2	16,1	11,3	1,2	0,9	4,9	8,2	16,2	30,0
1914	11,5	23,6	9,9	7,8	3,3	7,3	8,8	20,7	7,1
1915	16,3	12,6	8,3	7,3	7,9	6,0	9,5	16,8	15,3
1916	15,8	9,3	2,5	1,3	2,0	9,0	9,5	23,3	27,3
1917	8,2	12,8	0,7	0,9	1,1	9,9	5,6	32,1	28,7
1918	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1919	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1920	14,7	8,8	7,4	6,9	2,9	8,2	9,8	8,8	32,5
1921	20,1	9,8	6,5	9,6	8,0	8,4	12,5	18,6	6,5
1922	14,6	6,3	10,6	12,3	8,4	9,8	11,6	18,4	8,0
1923	12,0	15,7	7,0	9,0	3,6	13,7	19,9	19,3	8,9
1924	13,8	12,5	8,2	10,5	4,4	16,5	14,2	18,6	1,3
1925	21,4	6,7	8,1	4,7	14,1	12,9	16,3	15,7	0,1
1926	15,3	4,6	8,3	6,7	11,5	8,3	18,2	22,8	4,3
1927	19,4	5,3	9,9	5,8	10,2	6,8	12,2	18,1	12,3
1929	22,4	9,7	5,6	2,7	4,2	7,6	7,8	29,8	10,2
1930	17,1	9,7	1,8	4,0	4,7	7,3	3,6	24,0	27,8
1931	25,9	7,3	2,9	5,4	5,7	8,3	8,2	22,5	13,8
1932	16,3	11,5	3,6	5,7	11,5	11,9	6,6	26,1	6,8
1933	10,4	12,0	6,2	6,1	6,3	9,8	10,7	25,9	12,6
1934	3,9	9,7	7,4	11,4	6,4	8,5	8,3	32,9	10,5
1935	5,7	9,7	8,3	10,4	4,0	7,6	10,6	35,7	7,0
1936	2,3	11,5	7,3	10,4	4,3	10,7	7,5	27,6	18,4
1937	3,0	10,3	5,5	9,0	3,5	7,7	6,7	17,3	37,0
1938	3,7	7,4	6,3	10,8	7,4	9,9	12,2	33,1	9,2
1939	2,6	14,1	6,2	10,7	4,4	13,6	9,6	37,3	1,5
1940	3,5	9,2	8,6	11,6	5,0	8,9	7,4	29,7	16,1
1941	7,3	5,5	7,2	9,3	3,6	7,4	5,9	19,9	23,9

Év	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	Szélszend
1942	14,4	8,0	4,8	13,6	3,6	9,4	5,6	15,7	24,9
1943	9,4	5,2	7,6	9,0	5,5	4,5	4,2	9,2	50,4
1944	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1945	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1946	9,4	4,8	12,7	7,7	5,2	8,6	11,9	22,8	16,9
1947	7,2	4,2	13,8	8,8	5,3	9,6	14,3	22,5	14,3
1948	3,9	7,2	2,8	16,9	7,7	16,3	4,9	30,5	9,8
1949	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1950	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1951	7,9	2,3	13,9	8,9	7,2	3,8	9,4	21,2	25,4
1952	4,2	4,4	5,4	4,7	3,6	6,0	6,8	17,6	47,3
1953	7,7	8,0	5,7	9,1	3,9	7,2	9,8	17,4	31,2
1954	7,8	9,4	6,5	9,8	5,0	11,6	10,6	18,6	20,7
1955	9,7	6,6	7,5	9,7	5,2	8,7	12,3	18,2	22,1

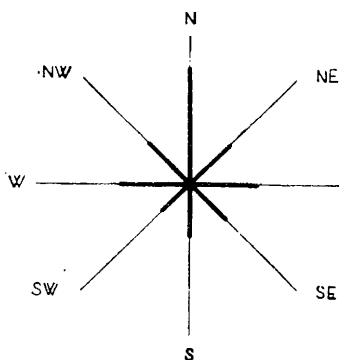
Egy év a város széljárásáról nem ad átfogó képet. Ezért van szükség arra, hogy 10 vagy több év szélirányát összegezzük. (II. táblázat.)

II. TÁBLÁZAT

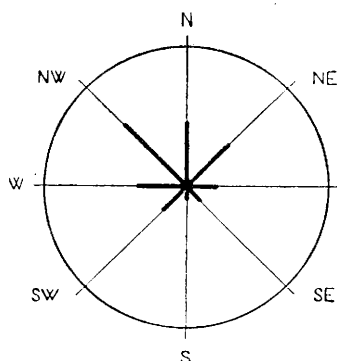
Eger szélirány gyakoriságai 1901 és 1955 között 10 éves átlagokban

Év	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	Szélszend
1901—1910	23,5	8,8	12,5	10,1	10,5	8,0	13,9	11,5	14,0%
1910—1920	13,1	12,2	6,2	4,2	2,8	6,7	10,0	18,4	26,0
1920—1930	16,7	9,1	6,8	7,8	7,2	9,5	12,2	21,1	9,6
1930—1940	7,7	10,2	6,2	9,1	5,8	9,6	8,7	29,7	13,1
1940—1950	8,6	5,6	8,1	10,2	5,1	9,3	8,1	20,1	24,9
1950—1955	7,4	6,3	7,7	8,4	5,0	7,5	10,1	18,5	29,4
1901—1955	12,8	8,7	7,9	8,3	6,1	8,4	10,5	19,9	17,4

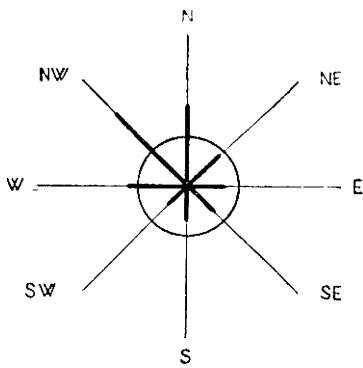
Ennek a táblázatnak az adatait grafikusán is ábrázoltuk.

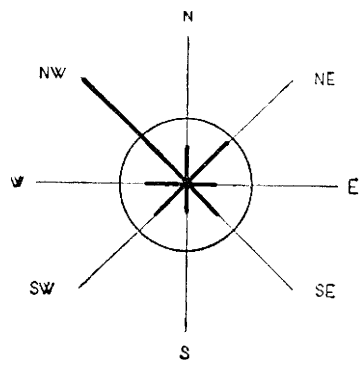
1901-1910-ig

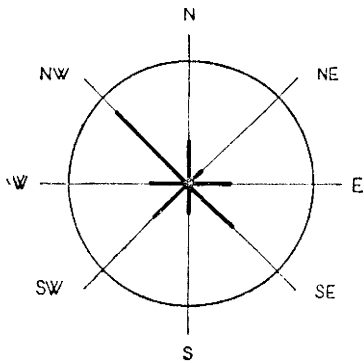
1910-1920-ig

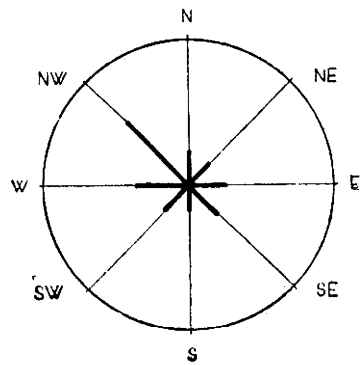
1920-1930-ig

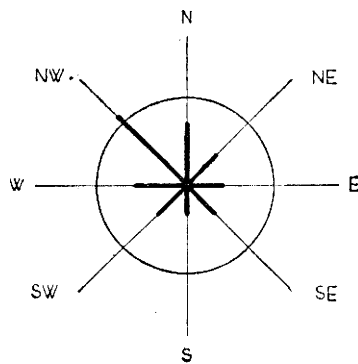
1930-1940-ig

1940-1950-ig

1950-1955-ig

1901-1955-ig

A táblázatból is, meg az ábrákból is világosan kitűnik, hogy Egerben az északnyugati irányú szél az uralkodó, a déli szél a legritkább. Így van ez országos viszonylatban is. Ettől csak 1901 és 1910 között van eltérés, amikor az uralkodó szélirány az északi. Ez azonban nagy valószínűség szerint műszerfelállítási vagy megfigyelési hiba.

Sajnos, adatok hiányában nincs módunk kitérni a szél sebességére, pedig ez Eger esetében szerfölött érdekes volna. A város az Eger patak dél felé nyíló, északra elkeskenyedő völgyében fekszik. Ezért a csatorna hatása biztosan érdekes lenne a város széljárására. Hiszen minden műszer nélkül is megállapítható, hogy az északi irányból fújó szelek a leg-erősebbek a városban.